

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: **PharmDr. M.K., T., S.T.**, IČO: X., zastúpenej advokátom Mgr. M., Advokátska kancelária B., s.r.o., J.M. proti žalovanej: **V., a.s., B.M.**, IČO: X., o zaplatenie 4 970,26 Eur, vedenej na Okresnom súde Bratislava V v Bratislave pod spisovou značkou 39C 271/2007, na dovolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2009, č. k. 1 Cob 94/2008-89, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 29. januára 2009, č. k. 1 Cob 94/2008-89 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Žalobkyňa si 12. apríla 2007 uplatnila voči žalovanej právo na zaplatenie istiny 149 733,94 Sk ako nezaplatenej časti poplatku z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., a to za omeškanie so zaplatením piatich faktúr (faktúry č. 10303038, 10304054, 10305066, 10308100 a 10308101) za výkony zdravotníckej starostlivosti (výdaj liekov pre jej poistencov).

Okresný súd Bratislava V v Bratislave rozsudkom z 15. februára 2008, č. k. 39C 271/2007-59 zamietol žalobu a žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi konania súd posúdil ako vzťah občianskoprávny, keď vychádzal z charakteru právneho postavenia účastníkov konania, účelu a predmetu činnosti účastníkov, spočívajúcom v poskytovaní zdravotníckej starostlivosti a vykonávaní zdravotného poistenia. Písomnú zmluvu podľa

§ 262 Obchodného zákonníka žalobkyňa a žalovaná neuzavreli. Súd z vykonaného dokazovania zistil, že došlo k porušeniu záväzkového vzťahu, a to porušením povinnosti zaplatiť fakturované sumy v lehote splatnosti. Nárok žalobkyne na platenie sankcie za porušenie povinnosti zaplatiť faktúry včas, upravoval v čase vzniku záväzku osobitný predpis, ust. § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., a to vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalovaná nenamietala fakturované sumy, ani výpočet dní omeškania so zaplatením faktúr, avšak vzniesla námietku premlčania pohľadávok vzniknutých titulom poplatku z omeškania u predmetných faktúr. Prvostupňový súd posudzoval premlčanie nároku na zaplatenie poplatku z omeškania z jednotlivých faktúr samostatne a dospel k záveru, že došlo k premlčaniu nároku pri všetkých faktúrach, a preto žalobu zamietol.

Ďalej prvostupňový súd do odôvodnenia zahrnul aj skutočnosť, ktorá spočívala v tom, že návrhom zo dňa 13. decembra 2004, doručeným Okresnému súdu v Martine, sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sankcie za omeškание zo zaplatením 83-och faktúr podľa ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby NBS, vyhlásenej ku dňu vzniku omeškania so zaplatením jednotlivých faktúr. Sankcia spočívala v úroku z omeškania v celkovej výške 1 041 402,42 Sk. Okresný súd v Martine rozsudkom pre uznanie zo dňa 7. marca 2005 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 012 737,58 Sk. Tento súd priznal úrok z omeškania so zaplatením faktúr, ktoré sú aj predmetom tohto konania (faktúry č. 10303038, 10304054, 10305066, 10308100 a 1038101).

O náhrade trov konania súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V v Bratislave Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) uznesením z 29. januára 2009 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 O.s.p. zrušil a konanie vo veci zastavil. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania.

Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutým rozhodnutím došlo k res iudicata v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Z obsahu spisu vyplýva, že v konaní pred Okresným súdom v Martine, sp. zn. 6C 215/2004, bola uložená povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 1 012 737,58 Sk a táto suma predstavovala úrok z omeškania za oneskorenú úhradu

aj uvedených piatich faktúr. Predmetom konania pred súdom prvého stupňa je uplatnenie si rozdielu medzi priznaným úrokom z omeškania a poplatkom z omeškania vo výške 0,1% denne podľa ust. § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z. V prejednávanej veci sa teda žalobkyňa domáha zaplatenia časti poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr splatných v roku 2003 tiež v zmysle § 38 ods. 4 zák. č. 273/1994 Z. z., t. j. vo výške 0,1% denne, a to napriek tomu, že v skôr začatom konaní na Okresnom súde v Martine už predmetnú sankciu si za uvedené obdobie voči žalovanej uplatnila a táto jej bola priznaná. Uplatnený nárok žalobkyne vyplýva z rovnakých skutkových i právnych okolností, ako v uvedenom konaní. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s tým, že úspešnej žalovanej nepriznal trovy konania, nakoľko si žiadne neuplatnila.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa dovolanie s poukazom na dovolací dôvod uvedený v § 237 písm. f/ O.s.p. Namietala, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že sa jedná o prekážku veci rozhodnutej. Uviedla, že v tomto konaní sa nedomáha nároku, ktorý by bol právoplatne priznaný, alebo ktorý by bol právoplatne zamietnutý. Domáha sa tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý doteraz nebol žalovaným dobrovoľne zaplatený. Preto súd mal skúmať, či v čase omeškania zdravotnej poisťovne vznikol žalobkyňi nárok na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona 273/1994 Z. z. Poukázala na súdnu prax (najmä v dôsledku publikovania zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR č. PL.z.ÚS 1/06), kde zdravotníckym zariadeniam prináleží nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne aj v prípadoch, ak k omeškaniu zdravotnej poisťovne došlo v čase, kedy bolo platné a účinné ustanovenie § 38 ods. 4 cit. zákona v znení upravujúcom poplatok z omeškania vo výške 0,01%, nakoľko dotknuté ustanovenie v takomto znení stratilo z dôvodu rozporu s Ústavou SR účinnosť a neskôr i platnosť. Zo zjednocujúceho stanoviska Ústavného súdu SR pritom vyplýva, že zdravotnícke zariadenie jednoznačne malo a doteraz má za dotknuté obdobie omeškania zdravotnej poisťovne s úhradou splatných faktúr za poskytnutie zdravotníckej starostlivosti nárok na poplatok z omeškania vo výške 0,1% denne. Zo strany žalobkyne pritom nikdy nedošlo k právnemu úkonu „vzdania sa práva na poplatok z omeškania“. Pod tento inštitút nemožno podradiť ani to, že v inom súdnom konaní sa žalobkyňa domáhala nároku z právneho titulu úroku z omeškania. Podľa názoru žalobkyne súd má každú vec posudzovať samostatne, bez ohľadu na to, aká právna argumentácia bola iným súdom v inom súdnom konaní zaujatá, t. j. ako už bolo uvedené vyššie, v prvom rade posúdiť tú skutkovú a právnu otázku, či má žalobkyňa za omeškanie s úhradou dotknutých faktúr nárok na poplatok z omeškania

vo výške 0,1% denne. Zo zákonného vymedzenia úloh V., a.s. zabezpečovala verejné potreby v oblasti zdravotníckej starostlivosti. Má za to, že prijatie záveru, že dotknutá jej činnosť v r. 2003 nespadá pod pojem „zabezpečovanie verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky“, by bol v rozpore so znením a výkladom § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka a ustálenej súdnej praxe. Z tohto dôvodu považuje námietku premlčania za neopodstatnenú, pretože na záväzkový vzťah účastníkov konania je nutné aplikovať ustanovenia o premlčaní v Obchodnom zákonníku. Žiadala, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia pojednávania v zmysle § 243a ods. 1 O.s.p.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 239 O.s.p.

V prejednávanej veci žalobkyňa podala dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 O.s.p. zrušený bez toho, aby odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania.

Dovolací súd nezistil podmienky, za ktorých ustanovenie § 239 O.s.p. pripúšťa dovolanie.

Dovolanie je vždy prípustné, ak ide o prípady závažných väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., a to aj vtedy, keď nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 238 a § 239 O.s.p.

Žalobkyňa v dovolaní poukázala na prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t. j. ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Uvedené ustanovenie ochraňuje práva účastníka konania, ak súd nerešpektuje jeho procesné práva a vynesie rozhodnutie. Ide o prípady, ak súd napr. účastníka riadne nepredvolá na pojednávanie, aj keď bolo potrebné ho predvolať, ak nebola dodržaná lehota na prípravu na pojednávanie, prípadne ak súd o uplatnenom návrhu bezdôvodne nerozhodne.

Podľa obsahu spisu žalobkyňa si predmetnou žalobou uplatnila právo na poplatok z omeškania, a to na časť istiny, ktorá nebola priznaná právoplatným rozhodnutím Okresného

súdu Martin v konaní vedenom pod spisovou značkou 6C 215/2004. Je nepochybné, že v uvedenom konaní bolo žalobkyni priznané právo na úrok z omeškania vo výške 1 012 737,58 Sk za omeškanie s úhradou faktúr z roku 2002, 2003 a 2004. V zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovni a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní môže zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalobkyňa v žalobe uvádza, že za omeškanie s úhradou faktúr za rok 2003 poplatok z omeškania činil 229 143,07 Sk. V konaní na Okresnom súde v Martine 6C 215/2004 jej bol priznaný poplatok z omeškania v sume 79 409,13 Sk, ktorá predstavuje časť poplatku z omeškania. Žalobkyňa si preto uplatnila v tomto konaní doplatenie zvyšku vyúčtovaného poplatku z omeškania, ktorý predstavuje sumu 149 733,94 Sk.

Podľa názoru dovolacieho súdu je podstatné, že súd v prejednávanej veci rozhoduje o nároku na peňažné plnenie. Pritom je irelevantné, z akého právneho dôvodu je tento peňažný nárok uplatnený. Súd totiž predovšetkým pri posudzovaní jeho dôvodnosti vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť uplatnený nárok po právnej stránke, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného peňažného plnenia je nesprávne uvedený alebo vôbec nie je uvedený. Preto ak súd právoplatne rozhodol len o časti uplatňovaného peňažného nároku, jeho zvyšok môže účastník uplatňovať, pričom mu nehrozí nebezpečenstvo, že sa mu nárok odmietne z dôvodu už rozsúdenej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že rozhodnutie vydané v konaní vedenom pred Okresným súdom Martin pod sp. zn. 6C 215/04 nezakladá prekážku rozhodnutej veci pre konanie, ktoré je predmetom dovolania. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyni priznané, predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Žalobkyňa sa teda v konaní nedomáha duplicitného peňažného plnenia, resp. nároku, ktorý jej už bol právoplatne priznaný, ale len tej časti poplatku z omeškania, ktorý jej žalovaná dobrovoľne nezaplatila.

Preto ak odvolací súd zrušil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a zároveň konanie zastavil, odmietol tým rozhodnúť o tom, či je dôvodná uplatnená časť peňažného nároku z titulu poplatku z omeškania. Dovolací súd preto dospel k záveru,

že rozhodnutím odvolacieho súdu sa porušilo voči žalobkyni právo rozhodnúť o veci, čím sa jej odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, dovolaním napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. V novom rozhodnutí rozhodne o odvolaní žalobkyne proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa z 15. februára 2008 a súčasne znova rozhodne aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. septembra 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.